

Partnership for Health and Sustainable Development at the Local Level

The World Health Organization
expresses gratitude to the

.....City of Zagreb.....
for its commitment and contribution
to the WHO Healthy Cities project
during the period 1998-2002

Healthy Cities 21st Century

European Country Strategy
Matching services to new needs

EUROPE

Signed on behalf of WHO by
Dr Agis D. Tsouros

ISSN 1333-283X

REVIJA ZA PROMOCIJU ZDRAVOG ŽIVOTA

ZAGREB

zdravi grad

Broj 13 • rujan - listopad 2003.

BESPLATNI PRIMJERAK

ZDRAVLJE • OBITELJ • OKOLIŠ • INICIJATIVE • UDRUGE

Najveći doručak - Hrvatski doručak

Istovremenim doručkom kojemu se odazvalo više od 50.000 naših građana, Hrvatska je daleko nadmašila dosadašnji svjetski rekord što ga je u toj "disciplini" držao Tajvan te tako osigurala mjesto u Guinnessovoj knjizi rekorda.

Zvezdana Stančić

U organizaciji Svjetske organizacije za poljoprivredu i prehranu (FAO), u svijetu se 16. listopada već tradicionalno obilježava Svjetski dan hrane. U Hrvatskoj je ove godine taj dan obilježen 19. listopada u raznim gradovima neobičnom akcijom. Naime, Hrvatska je sa 55.746 sudionika uspjela nadmašiti dosadašnji rekord u organiziranju najvećeg zajedničkog doručka na svijetu. Podsjetimo, prije dvije godine na Tajvanu je doručkovalo 23.291 osoba, te je taj broj sudionika priskrbio toj zemlji ulazak u Guinnessovu knjigu rekorda.

U organizaciji Škole narodnog zdravlja «Andrija Štampar», a pod pokroviteljstvom Svjetske zdravstvene organizacije te sedam naših Ministarstava, organiziran je doručak pod geslom «Najveći doručak - Hrvatski doručak». Doručak je bio poslužen na brojnim gradskim trgovima, u školama, vojarnama, studentskim domovima, domovima umirovljenika, pučkim kuhinjama, dječjim vrtićima, hotelima - i svugdje je protekao u vedrom ozračju, kao što je i primjereno blagdanskoj nedjelji.

U Zagrebu je najveći doručak organiziran na Trgu bana Jelačića, okupivši velik broj građana od kojih su mnogi

zbog izuzetno velike posjećenosti morali ostati izvan postavljenoga šatora. No, zahvaljujući primjerenosti organizaciji, unatoč nekim sitnijim propustima, ni oni ipak nisu ostali bez doručka.

U užurbanosti suvremenoga života, mnogi od nas prečesto «zaborave» na značaj i važnost redovitog jutarnjeg obroka. Akcijom «najvećeg doručka» ta je poruka uspješno odaslana, jednako kao što se njome uspješno podsjetilo na pomalo zaboravljene «recepte» naše zdrave, ukusne i jednostavne kuhinje. Doručak se naime sastojao od «žganaca», tekućeg jogurta i jabuke, pomno uravnoteženog unosa potrebitog odnosa energije i hranjivih sastojaka, k tome i u velikoj mjeri karakterističnih za hrvatsko podneblje.

Zanimljivo je reći kako je «najveći doručak» okupio različite naraštaje, nerijetko i čitave obitelji, čije se druženje uz glazbu i ples nastavilo sve do podnevnih sati.

Ovim projektom doprinijelo se promidžbi Hrvatske kao zemlje bogatih prirodnih resursa te zemlji koja vodi računa o potrebi podupiranja pozitivnih ekoloških, etičkih i nadasve socijalnih vrijednosti. Dodamo li tome i neprijeporan doprinos ove akcije prepoznatljivosti Hrvatske kao zemlje odrednice zdravstvenog turizma, te pozitivan odjek i zanimanje vodećih medijskih svjetskih agencija koje su pomno pratile cjelokupno događanje predstavljajući pri tome Hrvatsku kao «simpatičnu malu zemlju i zanimljivu turističku destinaciju», možemo biti više nego zadovoljni svim rezultatima organizacije našeg najvećeg doručka. Preostaje nam jedino još nešto strpljenja do službene objave ulaska u Guinnessovu knjigu rekorda.

sadržaj

VIJESTI 4

- Međunarodni dan starijih osoba
- Nova športska dvorana u Markuševcu
- Dani jabuka na Starčeviću trgu

INTERVIEW 6

- Ivica Račan, predsjednik Vlade: Zagrebu je potreban metro

DJEČJI DODATAK 9

- Podrška obitelji i demografskoj obnovi

ŽIVJETI ZDRAVO 10

- Doručak - najvažniji obrok dana

PREVENCIJA 12

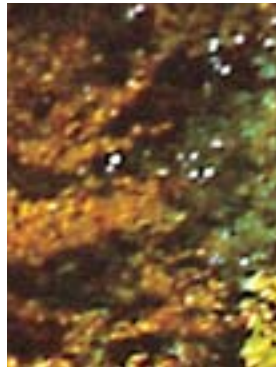
- Kako se zaštititi od gripe?

INSTITUCIJE 14

- Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži

PROJEKT SZO-a 15

- Konferencija Zdravih gradova u Belfastu

Zagrebačka jesen
Snimio: Nino Vranić

6

10

12

15

U susret događaju

U Zagrebu će se od 26. do 29. studenoga 2003. u Hotelu Opera održati I. Hrvatski kongres preventivne medicine i unapređenja zdravlja, s međunarodnim učešćem. Kongres će otvoriti dr. Marc Danzon, direktor Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije. Kongres zajedno organiziraju Hrvatski zavod za javno zdravstvo

sa Školom narodnog zdravlja "Andrija Štampar" i mrežom županijskih zavoda za javno zdravstvo.

Kongres treba postati stalni dio rada, povezivanja, evaluiranja i razvoja zdravlja u Hrvatskoj. Održavat će se svake dvije godine u svim dijelovima zemlje. Ministar zdravstva dr. Andro Vlahušić je pokrovitelj Kongresa.

Partnerstvo za zdravlje - struke, države, medija, civilnog društva i gospodarstva - jedan je od temelja razvoja politike zdravlja u svijetu i strateška orijentacija razvoja Hrvatske u "Lijepu zemlju - dobrih ljudi". Priključite se i postanite naš partner u ovom značajnom stručnom, znanstvenom, domoljubnom i nadasve čovječnom projektu djelotvornog znanja za zdravlje.

Naš se pristup temelji na: hrvatskoj tradiciji, hrvatskim potrebama i hrvatskim mogućnostima i razvoju. Značajan broj stručnjaka i postojeća mreža ustanova, međusobno povezani, oslonjeni na postojeću tradiciju i kulturu u zemlji, a povezani sa svijetom - temelj su mogućnosti i ostvarivanja hrvatske politike zdravlja.

U 21. stoljeće Hrvatska ulazi kao samostalna država spremna da se priključi uniji demokratskih država i ostvari visoku gospodarsku razvijenost, sigurnost i ljudska prava. Mi se uključujemo u I. Hrvatskim kongresom preventivne medicine i unapređenja zdravlja.

Preventiva danas obuhvaća sve grane medicine. Struka je odgovorna za zdravlje. Način života, pojedinca i zajednica omogućava unapređenje zdravlja. Svaki čovjek je odgovoran za zdravlje. Svijet je jedan, hrvatska preventiva je dio svjetskog zalaganja za zdravlje. Odgovornost za zdravlje je globalna.

Na ovim se principima priprema I. Hrvatski kongres preventivne medicine i unapređenja zdravlja.

Detaljnije podatke o Kongresu možete naći na adresi www.hzjz.hr

REVIJA ZA PROMOCIJU ZDRAVOG ŽIVOTA

Nakladnik: Grad Zagreb; Adresa uredništva: Trg Stjepana Radića 1, 10000 Zagreb; Tel: 01/610 1241; Fax: 01/610 15 02; E-mail: tihomir.majic@zagreb.hr; www.zagreb.hr

Glavni urednik: Tihomir Majić
Izvršni urednik: Nenad Goll

Uredništvo: Željka Barić, Romana Galić, Sonja Jasić, Nenad Lamer, Sanja Ožić
Revija ZAGREB ZDRAVI GRAD izlazi dvomjesečno i dijeli se besplatno

Naklada 250.000 Tisak: Vjesnik d.d. Priprema: Priprema tiskovne forme, Handdesign. Objavljeni članci autorski su radovi i nužno ne odražavaju službena stajališta Gradskog poglavarstva Grada Zagreba

Vijesti

Međunarodni dan starijih osoba

Gradski ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb posebnu skrb pruža osobama starije životne dobi. Nizom svojih mjera pomaže i olakšava život sugrađana koji žive u domovima za starije i nemoćne, kao i onima koji žive u vlastitom domu.

Tako je u povodu 1. listopada, Međunarodnog dana starijih osoba, Gradski ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb organizirao prigodno darivanje starijih građana Grada Zagreba. U srijedu, 1. listopada 2003., u 10 sati, u Matici umirovljenika Hrvatske, Preradovićeve 33, bio je središnji događaj darivanja starijih osoba, nakon čega su posjećeni svi domovi za starije i nemoćne osobe na području Grada Zagreba te darivani njihovi korisnici. Istoga dana, u 19,00 sati, u maloj dvorani KD Va-

troslava Lisinskog, također u organizaciji Gradskog ureda za zdravstvo, rad i socijalnu skrb, održan je prigodni koncert pod nazivom «Grad Zagreb za treću životnu dob».

Spomen park i spomenik «Glas hrvatske žrtve - Zid boli» na Mirogoju

Povjerenstvo za zbrinjavanje «Glasa hrvatske žrtve - Zida boli», u funkciji Ocjenjivačkoga suda, okončalo je 19. rujna raspisani Natječaj za izradu projekta uređenja Spomen parka sa spomenikom «Glas hrvatske žrtve - Zid boli» izborom I. i dvije jednakovrijedne II. nagrade.

Prva nagrada u iznosu od 50.000,00 kuna dodijeljena je za rad pod šifrom br. 3, autora Dušana Džamonje iz Zagreba;

Druge nagrada u jednakovrijednom i jednakopravnom statusu, u iznosu od

22.500,00 kuna, dodjeljuje se za radove:

- pod šifrom br. 8, autora Dragana Kiša iz Zagreba i
- pod šifrom br. 5, autora Vedrana Duplančića iz Splita i Nikole Škarića iz Zagreba.

Nagrađeni su radovi javno izloženi i predstavljani 14. listopada 2003. u predvorju Gradskog poglavarstva, uz sudjelovanje autora i članova Ocjenjivačkoga suda.

Istraživački projekt «SUVAGA» uz pomoć vrijedne donacije

Povodom Svjetskoga dana štednje, na prigodnoj svečanosti u «Suvagu», Zagrebačka banka d.d. predstavila je Unidea fondaciju koja je početak svojega djelovanja u Hrvatskoj obilježila upravo donacijom Poliklinici «SUVAG». Fondaciju Unidea osnovala je grupacija UniCredito Italiano, kojoj pripada i Zagrebačka banka, a donirana sredstva namijenjena su kupnji uređaja potrebitih za realizaciju istraživačkoga projekta «Moždana kartografija u djece sa smetnjama u slušanju i govoru». Rezultati tog važnoga istraživačkoga projekta, prvoga takove vrste u svijetu, doprinijeti će cjelovitijem postavljanju dijagnoze i boljoj rehabilitaciji djece (do 14 godina) oštećena sluha i/ili govora.

Poliklinika «SUVAG» je osnovana davne 1961. godine kao specijalizirana ustanova za sve vrste problema vezanih uz poteškoće sluha, odnosno slušanja, govora i jezika. Usluge ove ustanove tijekom dugog niza godina koristi veliki broj pacijenata iz cijele Hrvatske i iz inozemstva, najčešće djeca s više od 80% oštećenoga sluha i govora.

«SUVAG» u svim segmentima svoga djelovanja naglašava princip integracije svojih pacijenata, kako bi rehabilitaciju slušanja i govora, te odgoj i obrazovanje otvorili djetetu oštećenoga sluha i govora, te pripremili za ravnoprav-

Nova športska dvorana u Markuševcu

Uz pljesak i burne pozdrave učenika, gradonačelnica Vlasta Pavić otvorila je novu, suvremeno opremljenu športsku dvoranu u Osnovnoj školi Markuševac, gradnja koje je trajala nepunih godinu dana i u koju je Grad Zagreb investirao 11,6 milijuna kuna.

«Nadam se da ćete istinski uživati baveći se sportom u ovoj predivnoj dvorani» - obratila se gradonačelnica brojnim učenicima, među kojima je bilo i malih novinara koji su je intervjuirali za školske novine.

Inače, dvorana je sagrađena uz postojeću školu, s uređenim i proširenim prilazima, terasom i vanjskim igralištem. Iako je predviđena za potrebe škole, u dvorani će se moći odvijati i drugi programi, što jamče tribine za oko 180 gledatelja.

U sklopu dvorane uređene su četiri garderobe s dva sanitarna čvora, a u istom traktu smješteno je spremište za opremu i prostorija za nastavnike.

Vijesti

nu «životnu utrku», odnosno uključili u redovan sustav izobrazbe koji će ga jednoga dana, primjereno osposobljenog, kvalitetno uključiti u željenu radnu sredinu.

Poliklinika «SUVAG» je 1982. godine proglašena Svjetskim centrom za razvoj verbotonalnoga sustava te Svjetskim centrom za edukaciju kadrova u svim područjima te primjene.

Besplatna fizikalna terapija i rehabilitacija za osobe s invaliditetom

U Domu zdravlja Zagreb Centar, Rušnjanićeva 4, u ponedjeljak 27. listopada započela je radom ambulanta u kojoj će se svakodnevno obavljati besplatna fizikalna terapija i rehabilitacija za osobe s invaliditetom.

Riječ je o akciji organiziranoj u suradnji Gradskog ureda za zdravstvo, Ustanove za zdravstvenu njegu u kući, Doma zdravlja Zagreb Centar i Zajednice saveza osoba s invaliditetom.

Završila sanacija Jakuševca

Nekada najveće neuređeno smetlište u Hrvatskoj i u ovom dijelu Europe sanirano je, a tijekom sljedećih sedam godina smeće će se odlagati, prema svim ekološkim pravilima, na uređeni sanitarni deponij, rečeno je na svečanosti u povodu završetka sanacije smetlišta. Za

Posjet beskućnicima

U povodu Međunarodnog dana borbe protiv siromaštva, supruga premijera gđa. Dijana Pleština, zamjenik gradonačelnice g. Milan Bandića i pročelnik za zdravstvo, rad i socijalnu skrb dr. Zvonimir Šostar, posjetili su,

17. listopada beskućnike u prenoćištu u Heinzelovoj ulici.

Kako se čulo, gradit će se novo prenoćište u Mičevcu, a u tijeku je i akcija besplatnih liječničkih pregleda beskućnika u organizaciji Grada.

pristup Europi neophodno je ispuniti određene ekološke standarde, a ovo je jedan korak u tome pravcu, istaknula je gradonačelnica Zagreba Vlasta Pavić. Zahvalila je svima koji su pridonijeli uspješnom završetku sanacije, te posebno stanovnicima Jakuševca na strpljenju i razumijevanju. Osim direktora ZGOS-a Zdravka Vaca okupljenima se obratio i bivši gradonačelnik, sadašnji zamjenik gradonačelnice Milan Ban-

dić, a bivši gradonačelnici koji su započeli ovaj projekt, Branko Mikšić i Marina Matulović -Dropulić, poslali su čestitke za dobro obavljen posao.

U nekoliko narednih mjeseci sagrađit će se prilazne ceste, dodatni odvodni kanali te urediti okoliš, tako da se na proljeće mogu očekivati brojne ozelenjene površine. Do 2010. deponij na Jakuševcu trebao bi se zatvoriti zauvijek.

Dani jabuka na Starčeviću trgu

Tradicionalna promotivna prodaja jabuka uzgojenih na području Zagreba počela je 15. listopada ispred Importane Centra na Starčeviću trgu, a potrajat će do 15. studenoga. Dani jabuka, kako je službeni naziv ove popularne manifestacije, redovito privuku velik broj Zagrepčana jer je to prigoda da po sniženim cijenama kupe dobre domaće jabuke. Ova je manifestacija važna i za promociju voćarstva, kao i zdrave hrane općenito.

Interview

Predsjednik Vlade,
Ivica Račan

Zagrebu je potreban metro

Zagreb će morati početi razmišljati o metrou. Netko će reći - premarlen je Zagreb za metro, a ja kažem - Pariz i London počeli su podzemnu željeznicu graditi prije 150 godina kada automobil još nije bio ni izumljen, kada su vozile kočije

Interview: Tihomir Majić

Gospodine Račan, iako ste prvi čovjek u Vladi Republike Hrvatske zbog čega ste izuzetno zauzeti poslovima od posebnog značenja za državu u cjelini, naše nastojanje je približiti Vas našim čitateljima i kao stanovnika Zagreba, kao Ivicu Račana koji živi u stambenoj zgradi u našem gradu, koji koristi gradsku

prometnu i komunalnu infrastrukturu, koji živi život zagrepčanina sa svim prednostima i nedostacima koji postoje. Recite nam koje su to prednosti, odnosno nedostaci koje kao građanin ovoga grada osjećate?

Da, ja sam uistinu veći dio svoga života stanovnik našeg lijepog Zagreba, upravo Trešnjevke, gdje sam već godinama. Nisam se nakon preuzimanja premijerske dužnosti selio

u veći i ljepši stan. Dobar mi je i ovaj potkrovnji, iako, priznajem, ljeti u njemu zna biti nesnosna žega. A inače, da, slušajte, živjeti u relativno velikom gradu kao što je Zagreb dakaako da ima svojih prednosti. Možda se to najbolje vidi u kulturnoj ponudi. Zagrepčanima je na raspolaganju ipak veći broj muzeja, kazališta i kina nego je to slučaj u nekim drugim gradovima. Tu dolaze velike svjetske

izložbe kakva je bila ona kineska - Put svile, na primjer, ali i brojne druge. Život u velikom gradu ima i svojih mana, dakako. Tu prije svega mislim na promet zakrčenim gradskim ulicama. I u tom pogledu dije lim sudbinu ostalih sugrađana i često puta zapnem u prometnoj gužvi. Ponekad onda, na užas svoga osiguranja, izađem iz auta i nastavim pješice, jer tako uspijem prije doći do cilja.

Život u velikom gradu ima i svojih mana, dakako. Tu prije svega mislim na promet zakrčenim gradskim ulicama. I u tom pogledu dije lim sudbinu ostalih sugrađana i često puta zapnem u prometnoj gužvi

Znamo da kao premijer države nemate baš vremena za dokolicu, no zanima nas da li ima neko mjesto u gradu na koje posebno volite otići da biste se opustili, prošetali, za koje Vas možda vežu ugodne uspomene?

Kad imam vremena, a to je uistinu rijetko, možda po koji vikend, volim sa suprugom otići u vikendicu na Kupi. Kosim travu, obrezujem voćke ili s najbližim prijateljima odigram partiju bele. Tamo je svaki razgovor o politici zabranjen.

Naše čitatelje zanima i kako se premijer nosi sa životnim potrebama kao što su nabavka na tržnici, kupovina odjeće, odlazak liječniku, plaćanje računa, druženje s prijateljima, odnosno koji su Vam poslovi «dodijeljeni» unutar obitelji?

Za obiteljske poslove nemam vremena. To ukućani razumiju i ne prigovaraju previše. Na tome sam im zahvalan.

Po čemu se značajno razlikuje Vaš život danas kao premijera u odnosu na vrijeme kada niste obnašali ovako zahtjevnju dužnost?

Po obavezama, dakako. Uz one radne, tu su i brojne protokolarne, koje često umaraju više od ovih prvih. No, osjećaj zadovoljstva u svemu tome daje svijest da činite korisne stvari za svoju domovinu i njezine građane. Uspjesi koje smo postigli dopuštaju mi da se osjećam ponosno. Ponekad vas, međutim, i to trebam otvoreno reći, zaboli kada vidite da te uspjehe više cijene vani, nego poneki kod kuće. Toliko je neistina i poluistina, toliko uvreda izrečeno u posljednje vrijeme na račun mene osobno i mojih suradnika da to ponekad dotiče rub otvorenog govora mržnje, a ponekad i prelazi preko toga ruba. No, pripisujem to predizbornoj kampanji i nadam se da te laži i uvrede neće biti ono po čemu će se građani ravnati kada izađu na birališta.

Kakvo je Vaše mišljenje o organizaciji cestovnog i uopće javnog gradskog prometa u gradu?

Da, bolje da se vratimo pitanjima grada. Zagreb se tu ne razlikuje puno od drugih evropskih gradova slične veličine. Automobila je sve više, drugi pa i treći auto u obitelji više nije rijetkost. Gradske su prometnice jednostavno preuske da prime tu količinu vozila. Ta brojna vozila onda zakoče i uspore i javni gradski prijevoz. Zagreb će morati početi razmišljati o metrou. Netko će reći - premalen je Zagreb za metro, a ja kažem - Pariz i London počeli su podzemnu željeznicu graditi prije 150 godina kada automobil još nije bio ni izumljen, kada su vozile kočije. Projekt metroa ne može ostvariti ni jedna gradska vlast u jednom ili dva mandata. To je proces koji traje dugo i koji, može se reći, nikad ni ne završava. No, važno je početi.

Evidentan je problem adekvatnog tretiranja svih vrsta otpada koje proizvodi najveći grad u Hrvatskoj, pa Vas molimo za komentar na slijed svih aktualnih događanja u vezi projekta spalionice otpada koju Zagreb uz poticaj države nastoji realizirati? Koje su to kritične točke zbog kojih ovaj projekt «zapinje» tj. kako Vi vidite izlaz iz nastale situacije?

Zagreb, kao i svaki veliki grad, pro-

izvodi ogromne količine otpada i mora brinuti o njegovu saniranju. Tko će to uraditi umjesto njega. Spalionica je dobro rješenje. Uostalom, taj način sanacije otpada primjenjuju druge, najrazvijenije zemlje, od kojih spominjem samo Japan. Gradsku upravu moram pohvaliti i zbog sanacije odlagališta otpada na Jakuševcu. Da se nije išlo u to, u pitanje bi došli izvori pitke vode. To je daleko projekt koji dugoročno Zagrebu omogućuje snabdijevanje dovoljnim količinama kvalitetne pitke vode i pomaže da se ostvari vizija o Zagrebu kao zdravom gradu.

Kada se može očekivati potpisivanje Ugovora između Vlade RH i Gradskog poglavarstva Grada Zagreba o sufinanciranju projekta izgradnje Nove bolnice? Možete li pojasniti o čemu ovisi konačno dovršenje ovog projekta?

Ovisi o izborima. Kao što smo čuli, HDZ se prijeti da će zaustaviti sve investicije u zdravstvu. Ne znam što će na to reći zdravstveni radnici i bolesnici. No, ali da se vratimo Novoj bolnici. Predradnje su napravljene, no u pitanju su još samo ljudi koji će voditi realizaciju tog projekta. Ako sporazum ne potpišmo prije, potpisat ćemo ga poslije izbora.

Zagreb je učinio puno za svoje sugrađane s posebnim potrebama, ali brige za te ljude nikad dovoljno. Lijepo mi je vidjeti da se na mnogo mjesta u središtu grada nogostupi prilagođavaju osobama u invalidskim kolicima

Prema zadnjem popisu stanovništva, u Gradu Zagrebu živi 10,3 % osoba s invaliditetom. Njihove potrebe za kretanjem, obrazovanjem, zapošljavanjem, zdravstvenom skrbi i uopće sudjelovanjem u svim životnim tokovima grada, posebne su, te traže od zakonodavca i izvršne vlasti poseban pristup. Kako vi-

Interview

dite kvalitetu njihovog života u Zagrebu?

Zagreb je učinio puno za svoje sugrađane s posebnim potrebama, ali brige za te ljude nikad dovoljno. Lijepo mi je vidjeti da se na mnogo mjesta u središtu grada nogostupi prilagođavaju osobama u invalidskim kolicima. Upoznat sam i s time da je ZET, uz pomoć Poglavarstva, povećao broj kombi-vozila kojima svakodnevno pruža uslugu prijevoza našim sugrađanima u invalidskim kolicima. Nadam se da će se nabavka tih vozila nastaviti i samim time proširiti krug osoba ko-

jima se usluga prijevoza pruža redovito.

Negativne posljedice privatizacije odrazile su se i na gospodarstvo u Gradu Zagrebu. Koje su mogućnosti ponovnog oživljavanja Grada Zagreba kao gospodarskog središta ovog dijela Europe?

Na to pitanje moram ipak odgovoriti kao premijer. Raščišćavanje gospodarskih ruševina koje je iza sebe ostavila prijašnja vlast, stvorilo je zdrave temelje za novi uzlet gospodarstva. Ali, kada smo povlačili, ponekad i nepopularne poteze koji su to omogućili, nis-

mo se vodili interesima ove ili one lokalne sredine. Gledali smo interese zemlje u cjelini. Ekonomski pokazatelji govore da smo imali uspjeha, da smo, dakle izabrali težak, ali ispravan put. Uvjeren sam da se oživljavanje gospodarstva i rast od 5% godišnje najviše osjetio upravo u jakim privrednim centrima kakav je i Zagreb.

Započeo je proces decentralizacije u svim velikim resorima kao što su zdravstvo, socijalna skrb, školstvo, skrb o braniteljima iz Domovinskog rata. U tom smislu jedinice područne i lokalne uprave nužno su dobile nove ovlasti i obaveze. Da li ste zadovoljni provedbom procesa decentralizacije u Gradu Zagrebu, odnosno kakvo je Vaše mišljenje o kvaliteti rada i učinkovitosti gradske uprave u Gradu Zagrebu?

Gradovi i općine dobili su neke nove obaveze.

Poneki kažu, ne i sredstva dovoljna da ih kvalitetno ispune. Primjer Zagreba, međutim, pokazuje da ta konstatacija nije uvijek točna

Da, taj dio decentralizacije je proveden. Gradovi i općine dobili su neke nove obaveze. Poneki kažu, ne i sredstva dovoljna da ih kvalitetno ispune. Primjer Zagreba, međutim, pokazuje da ta konstatacija nije uvijek točna. Ima i problema i ne treba ih kriti. U Gradu Zagrebu oni se tiču, prije svega, ne baš u svemu idiličnih odnosa među koalicijskim partnerima. Uvijek sam zastupao stav da povjerenje građana obvezuje, pa i sad smatram da je obveza dviju stranaka koje su preuzele odgovornost za upravljanje Gradom, riješiti sve nesuglasice koje imaju i Zagrebom upravljati na korist njegovih građana. Nadam se da su te odgovornosti svjesni.

Podrška obitelji i demografskoj obnovi

Odlukom Gradske skupštine Grada Zagreba, za djecu rođenu od 1. siječnja 2004. isplaćivat će se roditeljima mjesečni dječji dodatak od 100 kn za prvo dijete, 300 kn za drugo, te 600 kn za treće i svako daljnje dijete do navršene šeste godine života

Nepovoljna demografska kretanja posljednjih desetljeća negativno su se odrazila na ukupan broj i dobnu strukturu našega stanovništva, pa Hrvatska sve više postaje zemlja starijih ljudi. Prateći kretanje mortaliteta i nataliteta u Republici Hrvatskoj, statistički podaci ukazuju da posebno posljednjih godina dolazi do znatnog pada prirasta stanovnika. To je vidljivo i u Gradu Zagrebu koji bilježi više umrlih nego rođenih sugrađana.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2001. godine Grad Zagreb je imao 779.145 stanovništva. Podaci za 2002. godinu ukazuju da je broj umrlih udvostručen u odnosu na broj rođenih, usporedimo li podatke s onima iz 1999. godine (umrlih je bilo 8161, a rođenih svega 7019). Iz toga proizlazi da je te godine bilo za 1142 osobe više umrlih nego rođenih.

Navedeni su pokazatelji ukazivali na potrebu pokretanja inicijativa za promjenom postojećeg stanja. Građani Grada Zagreba godišnje izdvajaju 18% prireza, a dio osiguranih sredstava usmjereno je na poboljšanje kakvoće življenja građana. Uzimajući u obzir mišljenja i procjene stručnjaka, nametnula se potreba osmišljavanja programa koji će pomoći obiteljima s djecom, prvenstveno s većim brojem djece, kako bi im se olakšalo zadovoljavanje svakodnevnih potreba.

Gradski ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb nakon višekratnih kontakata sa stručnim djelatnicima (liječnicima, pedijatrima, socijalnim radnicima, psiholozima, demografima, sociolozima) izradio je prijedlog o dječjem dodatku, koji je Gradska skupština Grada Zagreba i usvojila.

Korisnike dječjeg dodatka utvrđuje Gradski ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb na temelju dostavljenih dokaza, a pravo na dječji dodatak ostvaruje se podnošenjem zahtjeva tom uredu.

Pravo na dječji dodatak stječe, i za svako dijete rođeno od 1. siječnja 2004. ostvaruje, roditelj koji je državljanin Hrvatske s prebivalištem u Gradu Zagrebu najmanje tri godine. Dodatak se isplaćuje svaki mjesec do navršene šeste godine života djeteta.

Sredstva su planirana prema prijedlogu visine novčane naknade ovisno o broju malodobne djece i to za:

- prvo dijete u obitelji u iznosu od 100,00 kn mjesečno,
- drugo dijete u obitelji u iznosu od 300,00 kn mjesečno,
- treće i svako daljnje dijete u iznosu od 600,00 kn mjesečno.

Živjeti zdravo

Upravo je doručak taj koji nam omogućuje unošenje toliko nutritivno vrijednih komponenti. Formula je zaista tako jednostavna: žitarice i vaš omiljeni mliječni proizvod - jogurt, niskomasno mlijeko (ne davati djeci mlađoj od 3 godine), sojino, rižino ili ječmeno mlijeko te jabuka.

DORUČČAK

najvažniji obrok dana

Dr. Lejla K. Kreho

Istraživanja pokazuju da gotovo četvrtina populacije uopće ne doručkuje. Tri su dobra razloga zašto bi zdrav i nutritivno izbalansiran doručak trebao biti važan:

1. Nakon duljeg razdoblja (od noći do jutra) razina šećera u krvi naglo pada. Brojna istraživanja pokazuju da ako se nastavi jutro bez doručka, mogu se pojaviti simptomi poput glavobolje, razdražljivosti, malaksalosti i manjka koncentracije.

2. Doručak je idealan obrok da se u organizam unesu visokovrijedne namirnice, za koje možda nema vremena da se unesu kasnije tijekom dana: svježe ili suho voće, voćni sokovi, a sve to pomaže da se ostvari „5 na dan“ (5 komada voća), što povećava unos vitamina C. Jogurt, mlijeko ili drugi mliječni proizvodi sadrže kalcij, što je posebno važno za žene, kao i one koji konzumiraju takve namirnice samo ujutro, a namirnice bo-

gate cjelovitim žitaricama (kao zob, muesli i palenta) imaju značajan preventivni kao i terapijski učinak - od smanjenja „lošeg“ LDL kolesterola do normaliziranja šećera u krvi, produljenog osjećaja

Imamo sve više znanstvenih dokaza koji ukazuju na to da redovito konzumiranje cjelovitih žitarica smanjuje rizik od kardiovaskularnih oboljenja i nekoliko vrsta raka.

ja sitosti, osiguranja dodatne količine energije i prevencije nekih oblika raka.

3. Ako se ne doručkuje, vjerojatno će

se osjetiti jaka glad oko polovice ili kraja jutra, tijelo će tražiti nešto 'slatko' - što je znak da mu treba glukoza, i to brzo! Visoko rafinirani slatkiši to i pružaju, i to za nekoliko minuta, pa se na kraju ipak poseže za grickalicama koje najčešće sadržavaju dosta masnoće i mnogo manje vrijednih nutrienata.

Istraživanje objavljeno 1997. godine u *British Journal of Nutrition*, koje je povezano mjerenje unosa hrane, fiziologiju i biokemiju, pokazalo je da nutritivno bogat doručak koji uključuje cjelovite žitarice zauzima središnje mjesto u prehrani djece te pomaže zdravijem rastu i razvoju. Istraživanja su dalje pokazala da djeca koja ne doručkuju imaju lošiju koncentraciju, postižu lošije rezultate te su češće odsutna od one koja imaju izbalansiran doručak. Vlada Sjedinjenih Američkih Država čak novčano potpomaže nekoliko programa u sklopu kojih se djeca hrane zdravim i nutritivno bogatim obrocima u školi, uključujući i doručak. U ško-

loma koje sudjeluju u navedenim školskim programima zabilježeni su bolji rezultati na testovima, kao i manji postotak djece koja izostaju s nastavnog programa.

Zdravstveni odgovor i prehrana bogata cjelovitim žitaricama

Cjelovite žitarice koje jedu ljudi kao i životinje imaju podrijetlo od sjemenki članova obitelji Gramineae i predstavljaju značajne namirnice biljnoga podrijetla u prehrani čovjeka. U mnogim zemljama, naročito u ruralnim dijelovima Afrike i Azije, čine više od 70 posto energetskog dnevnog unosa. Cjelovite žitarice s kojima se najčešće susrećemo su zob, palenta, riža, ječam i heljda. Iako kategorizirane kao 'ugljikohidrati', te cjelovite žitarice mnogo su više od običnih ugljikohidrata. Izvrstan su izvor biljnih vlakana i rezistentnog škroba, a uz to i izvrstan način unosa proteina biljnog podrijetla. Te su žitarice bogate vitaminima, uključujući vitamine B kompleksa, vitamin E, kao i mineralima kao što su željezo, magnezij, selen i cink. Ove vrlo značajne karakteristike čine ih različitim od mnogih namirnica, a naročito je značajna njihova uloga u prevenciji bolesti.

Cjelovite žitarice sadrže i druge zaštitne kemijske supstance, poznate kao 'phytochemicals' (fitokemijske komponente), za koje se smatra da imaju značajan zdravstveni učinak, antioksidanse kao i oligosaharide. Antioksidansi koji se nalaze u cjelovitim žitaricama većinom su isti ili slični onima iz voća ili povrća, a neki su čak i jedinstveni.

Cjelovite žitarice sadržavaju i prirodne antioksidanse kao što je vitamin E, minerale kao i druge komponente kao što su fenolna kiselina, lignani te fitična kiselina. Antioksidansi su važni u borbi protiv raka zbog njihove uloge u uravnoteženju oksidativnih procesa, kao i u borbi protiv oksidativnog stresa u našem tijelu. Iako je kisik

sudionik u mnogim životno važnim metaboličkim

procesima, njegova oksidacija dovodi do stvaranja slobodnih radikala i drugih otrovnih tvari koje štete staničnom materijalu te mogu dalje dovesti do ozbilni-

jih kroničnih oboljenja uključujući rak i aterosklerozu.

Fitoestrogeni imaju strukturu sličnu onoj kao kod estrogena, a od njih se u cjelovitim žitaricama nalaze izoflavonoidi, kumestani i lignani. Oni su zanimljivi zbog sposobnosti utjecanja na vaginitis, serumske hormone za vrijeme menstrualnog ciklusa i poboljšanja post-menstrualnih simptoma kao što su 'valunzi'. Jedni od čimbenika prirodne zaštite protiv raka su fitoestrogeni, zbog svog utjecaja na metabolizam reproduktivnih hormona i biološke aktivnosti, sintezu proteina, malignu staničnu proliferaciju i diferencijaciju.

Prirodni oligosaharidi koji se nalaze u cjelovitim žitaricama uključuju fruktane od kojih je najpoznatiji inulin. Istraživanja je pokazalo da upravo ti oligosaharidi mogu biti korisni u poboljšanju profila krvnih lipida kao i u kontroli šećera.

Ako već dosad niste promijenili svoje prehrabene navike, učinite to sada! Postanite jedan od promotora pravilne i izbalansirane prehrane - zbog koristi kako za vas, tako i za vašu obitelj.

Cjelovite žitarice bogate su važnim nutrijentima i fitokemijskim supstancama koje pozitivno utječu na zdravlje te pomažu u prevenciji mnogih oboljenja. Iako još uvijek postoji ograničenje u interpretaciji epidemioloških podataka, i to naročito pri definiranju i količini konzumiranja cjelovitih žitarica, veza između cjelovitih žitarica i pozitivnog utjecaja na zdravlje je zaista jaka.

Imamo sve više znanstvenih dokaza koji ukazuju na to da redovito konzumiranje cjelovitih žitarica smanjuje rizik od kardiovaskularnih oboljenja i nekoliko vrsta raka.

Redovita prehrana žitaricama može pomoći u reguliranju šećera u

krvi te smanjiti rizik za pojavljivanje dijabetesa tipa 2 kod pojedinaca s predispozicijom za pojavljivanje te bolesti. Tu se naročito ističe zob zbog svoga vrlo niskog glikemičkog indeksa. Iako mnoge biološki aktivne komponente u ovim cjelovitim namirnicama imaju izrazito pozitivan utjecaj na zdravlje, mehanizam njihova djelovanja u prevenciji bolesti još uvijek nije potpuno razjašnjen. Važna uputa za kasnija istraživanja bila bi da se točno razjasni njihova uloga te da se otkriju najaktivnije komponente. Upravo bi takva identifikacija pomogla da se one sačuvaju od uništenja pri tehnološkim procesima, odnosno rafiniranju žitarica. Mnoga istraživanja ukazuju na nedovoljno konzumiranje cjelovitih žitarica te nažalost još postoje mnoge prepreke koje sprječavaju da se konzumiranje cjelovitih žitarica usvoji u našoj svakodnevnoj prehrani. Industrija za proizvodnju hrane, državne i zdravstvene institucije, znanstvenici u prehrani, mediji - svi zajedno imaju veoma važnu ulogu da cjelovite žitarice zaista zauzmu jedno od središnjih mjesta u našim prehrabnim navikama. Upravo je doručak taj koji nam omogućuje unošenje toliko nutritivno vrijednih komponenti. Svi, od male djece do adolescenata te ljudi u srednjoj i kasnijoj dobi imat će koristi ako usvoje cjelovite žitarice kao sastavni dio svakodnevnog prehrabnog programa. Formula je zaista tako jednostavna: žitarice i vaš omiljeni mliječni proizvod - jogurt, niskomasno mlijeko (ne davati djeci mlađoj od 3 godine), sojino, rižino ili ječmeno mlijeko te jabuka.

Ako već dosad niste promijenili svoje prehrabene navike, onda to učinite sada! Postanite jedan od promotora pravilne i izbalansirane prehrane - zbog koristi kako za vas, tako i za vašu obitelj.

Prevenција bolesti

Kako se zaštititi od gripe?

Gripa je sezonska bolest koja se na sjevernoj hemisferi pojavljuje zimi, a u tropima za vrijeme kišnoga razdoblja. U nas se gripa obično pojavljuje u siječnju, a najveći broj oboljelih bilježi se početkom veljače.

Dr. Vanja Slavić-Vrzić,
Zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba

Gripa je bolest poznata stoljećima. Prva velika epidemija gripe opisana je još 1510. godine, a u 19. stoljeću opisane su čak četiri velike epidemije (1833. , 1836. , 1847. i 1849. godine). U 20. stoljeću dogodile su se tri velike epidemije gripe (pandemije) koje su zahvatile gotovo čitav svijet, i to 1918. i 1957. te 1968. godine. Izračunato je da je pandemija gripe 1918.-1919. godine uzrokovala smrt 20 milijuna ljudi.

Znakovi oboljenja od gripe (simptomi bolesti) nepromjenjivi su već stoljećima, za razliku od uzročnika, virusa gripe, koji je vrlo promjenjiv. Moderna saznanja o gripu nastala su na-

kon 1933. godine kada je prvi put izoliran virus iz oboljelog. Nakon infekcije nekim virusom gripe ljudski organizam stvara protutijela kojima se od tog virusa brani, a koja su karakteristična za taj virus. Ta protutijela se mogu zadržati doživotno. Analizom protutijela koja se nalaze u krvi starijih ljudi bilo je moguće otkriti koji su virusi gripe postojali krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Tako je otkriveno da je španjolska gripa («španjolica»), koja je harala od 1918. do 1920. godine, bila gripa A (podtip H1N1), azijska gripa (1957-1960.) gripa A (podtip H2N2), a gripa A bila je i Hong-Kong gripa (1968-1970.), podtip H3N2.

Tri su osnovna tipa virusa gripe: A, B, i C. Tip A virusa gripe promjenjiv je i ako smo preboljeli gripu, protutijela koja imamo štitić će nas u svakom sljedećem kontaktu s tim podtipom virusa, ali ne i od novih podtipova. Virus B gripe manje je promjenjiv od virusa A, dok se za vi-

rus C smatra da se ne mijenja. Zbog toga Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) prati koji se podtipovi virusa pojavljuju u svijetu te prognozira koji se podtip pojedinih virusa očekuje. Na temelju te prognoze proizvodi se svake godine novo cjepivo koje se sastoji od tri podtipa virusa gripe za koje je najvjerojatnije da će se pojaviti u epidemiji.

Gripa je sezonska bolest koja se na sjevernoj hemisferi epidemijski pojavljuje zimi, a u tropima za vrijeme kišne sezone. Širenju pogoduje zatvaranje u zatvorene prostore što se događa u oba slučaja. Kod nas se gripa pojavljuje obično u siječnju a najveći broj oboljelih bilježi se početkom veljače.

Pandemije kada se pojave nisu ovisne o godišnjem dobu.

Od gripe najčešće oboljevaju djeca i mlađe dobne skupine kod kojih gripa prolazi najčešće bez komplikacija. Kod starijih dobni skupina (naročito iznad 65 godina) te kod onih koji boluju od neke kronične plućne bolesti, kronične bolesti srca i krvnih žila te dijabetesa broj komplikacija i smrtnost puno su viši.

Kako se gripa prenosi ?

Osoba koja je zaražena virusom gripe zarazna je za svoju okolinu jedan dan prije nastanka prvih znakova (simptoma) bolesti te oko pet dana nakon nastanka prvih simptoma. Djeca mogu biti zarazna i dulje vrijeme. Zaražena ili oboljela osoba kašljanjem i kihanjem prenosi virus na svoju okolinu. Inkubacija kod gripe (period od zaraze do pojave prvih simptoma) iznosi 1-4 dana, prosječno dva dana.

Znakovi bolesti

Virus gripe u organizam ulazi preko sluznice gornjega dišnog sustava (nosa i ždrijela). Virus tamo kao i na sluznici donjeg dišnog sustava (dušnika i bronha) izaziva promjene koje se manifestiraju kao znakovi prehlade (curenje iz nosa, peckanje u grlu, kašalj, a ponekad i promuklost). Ta faza bolesti nije kod svih izražena u jednakom obimu te ne traje jednako dugo, a kod nekih oboljelih od gripe izostaje. Druga faza bolesti (kod nekih i jedina) manifestira se općom slabosti i malaksalosti, povišenom temperaturom, glavoboljom te bolovima u mišićima i zglobovima. Kod djece mogu nastupiti i smetnje od strane probavnog sustava (najčešće

bol u trbuhu, mučnina i povraćanje). Bolest traje od 3 do 7 dana. Opća slabost može potrajati dva tjedna i više nakon pada temperature.

Komplikacije gripe

Najčešće su komplikacije gripe upala pluća izazvana virusom gripe te bakterijska upala pluća. Kod djece najčešća komplikacija je upala srednjeg uha. Česta je komplikacija i upala sinusa te bronhitis i upala pluća. Gripa kod kroničnih srčanih te kroničnih plućnih bolesnika izaziva pogoršanje njihove osnovne bolesti. Rjeđe komplikacije su one od strane središnjeg živčanog sustava te mišića i srca.

Praćenjem smrtnosti po mjesecima ustanovljeno je kako u razdoblju epidemije gripe umire više ljudi nego u razdoblju prije i nakon epidemije. Taj "višak smrtnosti" pripisuje se gripu. Najčešći su uzroci smrti pogoršanje osnovne kronične srčane ili plućne bolesti te upala pluća.

Liječenje gripe

Kako gripa obično uzrokuje visoku

tjelesnu temperaturu, najvažnije je u liječenju spriječiti dehidraciju (gubitak tjelesne tekućine) ispijanjem velikih količina tekućine (najbolje vode, lagano čaja ili ne jako zaslađenih sokova) te sredstvima za snižavanje tjelesne temperature (antipireticima). Najpoznatiji antipiretici su salicilati (andol, aspirin) i paracetamol. Djeci mlađoj od 12 godina valja temperaturu snižavati paracetamolom, tuširanjem mlakom vodom i mokrim oblozima, salicilati se ne preporučuju. Odraslima koji imaju problema sa želučanom sluznicom (gastritis ili čir) preporučuje se skidanje tjelesne temperature na način kako je to opisano za djecu do 12 godina. Uz antipiretike treba uzeti dovoljno tekućine i C vitamina. Ako je izraženo curenje iz nosa ili začepjenost nosa te ka-

šalj, može se koristiti i neki od kombiniranih lijekova kojih ima u ljekarnama, a sastoje se od antipiretika, C vitamina i sredstva koje smanjuje upalu sluznice. Svi su navedeni lijekovi u ljekarnama u slobodnoj prodaji (ne izdaju se na recept).

Sprječavanje (prevencija) gripe

Stara narodna poslovice kaže: "Bolje je spriječiti nego liječiti!" Obolijevanje od gripe najlakše je spriječiti cijepljenjem. Svake godine proizvodi se novo cjepivo koje se sastoji od dva podtipa virusa A te jednog podtipa virusa B koji se očekuju u epidemijском valu. Cjepivo sadrži "mrtvi" virus koji ne izaziva bolest, ali organizam na njega stvara protutijela koja će nas štititi od bolesti kad dođemo u kontakt s pravim, živim virusom gripe. Vrijeme potrebno da se ta protutijela stvore u dovoljnim količinama da bi djelovala zaštitno iznosi oko tri tjedna. Zbog toga se preporučuje cijepljenje u tijeku studenoga i prosinca, kako bi do početka epidemije bila postignuta zaštitna razina protutijela.

Cijepljenje je u Hrvatskoj besplatno za sve osobe starije od 65 godina te za sve kronične plućne, srčane, bubrežne bolesnike i dijabetičare bez obzira na dob. Cijepiti se mogu i djeca s kroničnim oboljenjima. Troškove cijepjenja za njih snosi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, kao i za cijepljenje zdravstvenih radnika. Cijepljenje se preporučuje i osobama koje su po prirodi svoga posla svakodnevno u kontaktu s mnogo ljudi, pogotovo zaposlenima u dječjim ustanovama, školama, trgovačkim centrima te šalterskim službenicima.

Za cijepljenje potrebno se javiti odbačanom liječniku. Cjepivo se daje jednim ubodom u nadlakticu, a reakcije na cjepivo su rijetke. Cijepiti se ne smiju jedino osobe alergične na jaja.

Ustanove i tvrtke koje žele cijepiti svoje zaposlenike mogu se javiti područnim epidemiološkim odjelima Zavoda za javno zdravstvo grada Zagreba (smješteni u domovima zdravlja). Tada je moguće organizirati cijepljenje u ustanovi za vrijeme radnog vremena.

U prostorijama gdje se okuplja velik broj ljudi potrebno je učestalo provjetravati prostorije (u školama nakon svakog školskog sata) i tako utjecati na smanjenje virusa gripe u zatvorenom prostoru.

Institucije

Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži

Jedna od značajnih uloga Državnog zavoda je pomoć udrugama građana koje pružaju različite usluge obiteljima i koje rade na promicanju obiteljskih vrijednosti, afirmaciji prava djece, mladih i osoba s invaliditetom.

Gordana Zuccon

Državni zavod za zaštitu obitelji materinstva i mladeži je tijelo državne uprave i nositelj strateške politike koj se odnosi na obitelj, odnosno djecu, mlade, roditelje i osobe s invaliditetom.

Između ostaloga, Državni je zavod nositelj je i koordinator:

- Nacionalne obiteljske politike
- Nacionalnog programa djelovanja za mlade
- Nacionalnog programa djelovanja za djecu
- Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006.

Svi navedeni programi rađeni su na temelju znanstvenih istraživanja koje je Državni zavod proveo kako bi utvrdio stvarne potrebe društva u određenom segmentu. Budući da se pitanje socijalnoga osnaživanja ovih grupacija ne može odvijati isključivo u domeni tijela državne uprave, pa ni

DZZOMM poziva na suradnju sve zainteresirane, a može pomoći:

- sudjelovanjem u određivanju potreba i mogućnostima lokalne zajednice,
- sudjelovanjem u radnoj skupini za izradu programa,
- organiziranjem i sufinanciranjem edukacijskih seminara usmjerenih osnaživanju lokalne zajednice u razvoju programa za obitelj, djecu, mlade i osobe s invaliditetom,
- sufinanciranjem konkretnih programa usmjerenih mladima, djeci, obiteljima i osobama s invaliditetom koje mogu ponuditi građani putem civilnih udruga.

lokalne i regionalne samouprave, jedna od značajnih uloga Državnog zavoda je pomoć udrugama građana koje pružaju različite usluge obiteljima i rade na promidžbi obiteljskih vrijednosti, afirmaciji prava djece, mladih i osoba s invaliditetom.

Između mnogih projekata koji se uz potporu Državnog zavoda provode, postoje i oni koji bi trebali postati modeli za kvalitetan odgovor društva na potrebe obitelji, djece i mladih u Hrvatskoj, i to:

- Projekt pomoći starijim i nemoćnim osobama provodi se u Drenovcima, Nuštru i Varaždinskoj županiji u suradnji s općinama, županijama i centrima za socijalnu skrb. U taj je projekt uključeno 300-tinjak osoba kojima educirane njegovateljice pružaju usluge čišćenja, kuhanja, održavanja osobne higijene, donošenje namirnica i pitke vode, pratnje liječniku. Projekt traje već dvije godine i značajno je poboljšao kvalitetu života korisnika. Osim toga, pokazalo se i da je cijena takve usluge od 300 kuna mjesečno po korisniku znatno manja od troškova doma ili stacionara.

- S obzirom da je jedan od strateških ciljeva Republike Hrvatske stvoriti prijateljsko okruženje koje uvažava i podupire obitelj kao temelj društva, Državni zavod podržava osnivanje Centara za obitelj u cijeloj Hrvatskoj. Ugovor je do sada potpisan s nekoliko centara, a očekuje se širenje mreže centara i njihovo obogaćivanje različitim uslugama. Jedan od takvih centara djeluje u Velikoj Gorici, uz financijsku potporu Državnog zavoda i lokalne zajednice. U sklopu Centra, uz savjetovalište, organiziraju se susreti roditelja, tribine i okrugli stolovi, rad s djecom koja imaju teškoće u govoru i pisanju, seminari za odgojitelje i socijalne radnike. U Zagrebu djeluje takav centar pod imenom "Modus" /tel. 4826111 i 4826112, www.dpp.hr/ a osnovalo ga je

Ravnateljica Zavoda Dr. sci. Adinda Dulčić

Društvo za psihološku pomoć. Ima organizirano savjetovalište i razne radionice.

- Imajući u vidu nedostatak vrtića i jaslica, a vodeći se usvojenom Nacionalnom obiteljskom politikom, Državni je zavod u suradnji s Učiteljskom akademijom u Zagrebu pokrenuo program edukacije dadija koje će biti stručna izvaninstitucionalna pomoć u čuvanju djece. Naime, nakon prethodnog testiranja i uspješno položenog završnog testa znanja i stečenih vještina, polaznici (VSS) će dobiti verificirani certifikat koji će biti polazna osnova za otvaranje obrta, agencije (servisne službe) za program skrbi o djeci dojenačke i mlade predškolske dobi ili sklapanje ugovora s dječjim vrtićima za skrb o djeci izvan institucije.

- Ove je godine Državni zavod potpisao i 36 ugovora s Klubovima mladih diljem Hrvatske. U Zagrebu djeluju klubovi «net.kulturni klub mama», Preradovićeva 18 i «Močvara», Lučko 47b. Riječ je o klubovima koje vode mladi za mlade. Otvoreni su svaki dan najmanje 5 sati i nude brojne društvene sadržaje kao što su komunikacijske, novinarske, likovne, sportske radionice, prema specifičnim potrebama. Proizašli su iz Nacionalnog programa djelovanja za mlade i kampanje za mlade koje je Državni zavod proveo pod geslom «Uključi se».

- Kako bi se poboljšalo ostvarivanje prava djece, Državni je zavod bio nositelj aktivnosti u izradi Zakona o pravobranitelju za djecu. Ta je institucija već započela s radom na adresi Hebrangova 4 u Zagrebu.

Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži,
Savska c. 41/III,
Tel: 6176 857, 6176 858, 6177452

www.dzzomm.hr

Projekt SZO-a

Pod geslom «Snaga lokalne akcije» Konferencija u Belfastu usvojila je Deklaraciju u kojoj se, između ostaloga, ističe kako «zdravlje nikada ne smije biti ekskluzivna briga niti jedne političke stranke ili stručne discipline», te poziva nacionalne vlade da prepoznaju kako «nacionalno zdravlje i politika održivosti imaju lokalnu dimanziju kojoj gradovi mogu dati značajan doprinos».

MEĐUNARODNA konferencija Zdravih gradova

Delegacija Grada Zagreba predvođena članom poglavarstva i pročelnikom Gradskog ureda za zdravstvo, rad i socijalnu skrb dr. Zvonimirom Šostarom, koordinatorom tima Zagreb zdravi grad, sudjelovala je na petodnevnoj konferenciji Zdravih gradova održanoj od 19. - 22. listopada 2003. u Belfastu, Sjeverna Irska, UK. Tema ove konferencije, kakve se održavaju svakih pet godina, bili su socijalno-ekonomski čimbenici određenja zdravlja u širem smislu. Na konferenciji su, osim članova timova europskih Zdravih gradova, sudjelovali i uglednici iz cijeloga svijeta, stručnjaci Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) te istraživači sa sveučilišta diljem svijeta.

Posljednjeg dana konferencije donesena je Belfastska Deklaracija za zdrav-

lje, koju je u ime Grada Zagreba potpisao dr. Zvonimir Šostar. Deklaracija se temelji na načelima jednakosti, održivosti, međusektorske suradnje, učešću zajednice i solidarnosti. Zdravlje nikada ne smije biti ekskluzivna briga niti jedne političke stranke ili stručne discipline.

Politički vođe gradova i lokalne vlasti, koji su sudjelovali na ovoj konferenciji, potpisivanjem Deklaracije obvezali su se na izgradnju snažne suradnje, saveza i mreža, stvaranje okruženja koje će pomagati u zadovoljenju potreba svih građana, te hvatanje u koštac sa širim odrednicama zdravlja i stvaranje učinkovite politike, strategije i mehanizama za akciju.

Deklaracija poziva nacionalne vlade da prepoznaju kako nacionalno zdravlje i politika održivosti imaju lokalnu

dimenziju te da prepoznaju značajan priloga koji gradovi mogu pružiti. Također trebaju prepoznati da nacionalne mreže Zdravih gradova imaju ulogu u razvoju zdravlja zemlje, te shodno tome trebaju poduprijeti njihovu koordinacijsku i izgradbenu ulogu.

Deklaracijom se poziva Svjetska zdravstvena organizacija da pruži vodstvo i stratešku potporu u radu prema ciljevima IV. faze projekta Zdravih gradova, učvrsti međuregionalnu suradnju Zdravih gradova, te udruži snage s drugim međunarodnim organizacijama kako bi izašli u susret izazovima urbanoga zdravlja.

Na završetku rada Konferencije, Svjetska zdravstvena organizacija dodijelila je priznanje Gradu Zagrebu (kopija na zadnjoj omotnici) za promicanje ideje i prakse Zdravih gradova.